

Nyanvändning av fyrar i Finland

Pekka Väisänen, Island 25.5.2006

Kustkultur i Finland

- Fyrar, sjömärken, lotsstationer, fiskebyer, museer, utställningar, replicabatar
- Ingen national institut eller förening
- Problem: Manga olika “nedkulturer”:
- Åland, svensksprakig kust, finsksprækig kust, tvasprakig kust = splittring

Fyrhistoria i Finland

- Fyrhistoria från 1753 (Utö)
- c. 22 historiska fyrar (byggda före 1923)
- Alla fyrarna automatiserade (sista 1987)
- Bara en fyr släckt (Söderskär)
- Fyrarnas skyddprogram på kommande (arbetet började cirka 2000)

Ny bruk av finska fyrar 2

- Ingen national plan för ny bruk ännu
- Ingen frivillig eller publik national planering
- Flera olika model för ny bruk
- Ingen national stöd eller finansiering
- Olika model för ny bruk beroende på lokala förhållandena

Marjaniemi (1871)

Marjaniemi (1871)

- Kommunen köpte fyren år 2005
- Byggnaderna hyrt delvis till hotellföretagare, delvis till Uleåborg universitet (kursvärksamhet)
- Lokal guideförening tar ansvar för guidning
- Lätt tillgänglig med bil (Oulu 40 km)
- Fyren öppen först från sommaren 2006

Ulkokalla (1871)

Ulkokalla (1871)

- Cirka 20 km från kusten
- Tornet inte i original skick (dålig skick, stängt)
- Fyrvaktarnarnas hus (1948) verkar som hotell och som bas för resor till ön (som är helt obebodd)
- Huset ägs av Pro Ulkokalla (fyra lokala fiskare), uthyrd till lokal turismföretagare (FemEmare)

Tankar (1889)

Tankar (1889)

- Fyr i bruk och i original skick, stängt
- 1/2 av lotshuset öppnades som hotel 05
- Andra övernattningsmöjligheter på kommande
- Karleby staden satsat hårt på turism (egen turistbåt, hotel etc på ön.)
- Tankar är en lotsö som lever av turism

Sälgrund (1875)

Sälgrund (1875)

- Fyren i bra skick, men stängd
- Miljön just restaurerad av Kaskö stad
- Lotshuset renoverad för övernattnig (kan beställas för grupper) – ägare Kaskö stad, operatör Kaskö stads turism
- Båtförbindelse (1,5 km från kusten)

Kylmäpihlaja (1952)

Kylmäpihlaja (1952)

- Kombinerad lotsstation och fyr, cirka 7 km från kusten
- Lotsverksamheten slutade 2000, byggnaden köptes av Raumo stad
- Staden har hyrt huset till hotell- och restaurangföretagare
- 2. populäraste fyrplatsen i Finland (över 10 000 besökare per år)

Säppi (1873)

Säppi (1873)

- Tornet hyrt till Säppi 2000 – förening
- Föreningen ansvar för tornet (inte ljuset) – öppet för allmänheten när föreningens medlemmar är på ön
- Fyrplatsens hus uthyrt till olika föreningar
- Helt okommersiell lösning – unik i Finland

Isokari (1833)

Isokari (1833)

- Cirka 10 km från kusten
- Fyrtornet i bra skick, öppet för allmänheten
- Operatör Levande skärgård –förening
- Också övernattning möjlig
- Cirka 10 års tradition, bra samarbete mellan Sjöfartsverket och föreningen

Utö (1753/1814)

Utö (1753/1814)

- Cirka 30 km från fastlandet
- Finlands 1. fyrplats, fortfarande i bruk
- Tillträde varit begränsad beroende på lotsverks. och öns roll som militärbas
- Guidningar till kyrkan, ej linshuset,
- året runt, sommartid varje dag, lokal företagare utvecklar fyrturismen
- turismen blir viktigare, logi finns på ön

Bengtskär (1906)

Bengtskär (1906)

- c. 15 km från kusten
- obemannad och automatiserad 1967
- Restaurerad och öppen för publik 1994
- Staten sålde fyren till stiftelsen för Åbo Universitet år 2000
- Fyrbyggnad som historiskt besöksföremål, hotel och restaurang

Gustavsvärn (1951/1888)

Gustavsvärn (1951/1888)

Gustavsvärn (1951/1888)

- 3 km från kusten (Hangö)
- Tornet från 1951, lanternin från 1888
- Fästning från 1792
- Finlands fyrsällskap hyrde bostadsbyggnaden (1900) år 2005
- Restaureringsarbete på gång
- Turismen till ön ökar

Gustavsvärn (1951/1888)

Söderskär (1862)

Söderskär (1862)

- Cirka 15 km från fastlandet
- Finlands ända släckta (1988) fyr
- Tornet ägs av privat företag (experter)
- Tornets skick mycket dåligt, hela miljön bäst bevarad i Finland
- Forskningen på ön stör skyddarbete
- Turismens utveckling är nödvändig för bevarandet av fyrmiljön

Andra kulturminnen på kusten

- Känningsbåkar (c. 20 kvar)
- kummeln och andra sjömärken
- Små fyrar
- Fyrbåtar (3 kvar)
- Lotsstationer (från 300 till c. 15)
- Radiofyrar
- Museebåtar
- Replikabatar

Metoder att bevara

- Museebåtregister (stöd)
- Museeverkets stöd för restaurering av gamla hus etc.
- Lokala föreningar bevarar olika slags minnen
- Lokala museer
- Ingen national program (tills vidare)

Kustmuseer

- National sjömuseum (flyttas från Helsingfors till Kotka)
- Sjöfartsmuseum i Åbo
- Flera lokala sjöfartsmuseer, lotsmuseer, fiskemuseer etc.

